

Podružnice: MARIBOR: Stronmayerjeva 2b — NOVO MESTO, Ljubljanska 6
 telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Stronmayerjeva ulica 1, telefon št. 65;
 podružnica uprave: Kocenova 2b, telefon št. 190. — JESJENICE: Ob kolodvoru 101.
 Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe !**

Nabiranje zdravilnih zelišč vandalizem?

Nekateri bi radi zabranili revnim ljudem nabiranje zdravilnih zelišč

Ljubljana, 15. septembra. Naš list je že nekajkrat opozarjal na izreden gospodarski in socialni pomen nabiranja zdravilnih zelišč. Dokazovali smo, da je v naši državi skoraj v vseh pokrajinah mnogo neizrabljenih zdravilnih zelišč in rastlin, odnose njihovi plodovi, ter da je v njih pravi neizčrpen zaklad. Opozarjali smo na to, da uvažamo izredno mnogo zdravil, izdelanih v inozemskih kemičnih tovarnah ter da revni ljudje navadno ne morejo kupovati dragih uvoženih zdravil. Zdravilnih zelišč kot sirovine za izdelovanje zdravil doslej tudi nismo še mnogo izvažali, ter nismo znali izrabiti tega naravnega bogastva, ker ga nismo znali ceniti in ker ni nihče smoteno organiziral trgovine in nabiranja zelišč. Sprožili smo tudi misel, da bi zidali tovarno za zdravila, kjer bi uporabljali doma nabrana zdravilna zelišča, in pripominjali, da bi bilo najbolje, če bi tovarno prevzela primerna zadruga. Ob tej priliki pa moramo povedati, kakšen odmev je zbudila akcija za nabiranje zelišč pri nas, da javnost sprevidi, kakšne nasprotneke ima vsaka lepa, nesebična zamisel in kako malo so nekaterim pri srcu splošni, ljudski interesi.

Med zdravilnimi zelišči, ki jih je pri nas izredno mnogo, je največ plevela. Nekatere rastline, ki imajo veliko zdravilno vrednost so zelo škodljivi travniški ali poljski plevel, zopet druge parazitne rastline pa zelo škodujejo sadnemu drevju. Ta plevel kmeti sicer trebajo, a ga je toliko, da ga ne more uničiti. Doslej v splošnem ni bilo znano, da bi ljudje lahko prodajali nekatere vrste plevela, in sicer da bi zanj dobili celo lep izkupiček. Če bi vedeli, bi troljenje plevela mnogo bolj napredovalo. Nabiranje zdravilnih zelišč in plodov je tako važno že iz gospodarskih razlogov, da bi bilo priporočljivo, da bi se otroci seznanjali v osnovnih šolah z rastlinami in nabiranjem. Vse to smo že nekajkrat naglašali. Ponovno pa moramo zlasti poudariti, da za nabiranje zelišč ni treba niti delovnih moči v pravem pomenu besede. Zelišča lahko nabirajo otroci in vsi oni, ki ne morejo opravljati težkega dela na polju in v gozdu. Če se torej v kmečki družini odločijo, da bodo nabirali in prodajali zdravilna zelišča, jim zaradi tega ne bo treba zanemarjati drugega dela. Ne smemo pa tudi pozabiti, da je v Sloveniji izredno mnogo revnih ljudi, kočarjev, ki se lahko še s posebnim zanimanjem posvetijo nabiranju zelišč, zlasti, ker navadno nimajo niti skromnega stalnega zaslužka.

Samo po sebi se razume, da ima nabiranje zelišč tudi svoje velike nasprotneke, ki sicer ne nastopajo javno, pač pa se poslužujejo vseh sredstev, da bi dosegli prepoved nabiranja. Tega najbrž ne more marsikdo razumeti. Opozorimo ga pa naj samo na to, da imajo nekatere kemične tovarne velik interes, da bi nabiranje zelišč ne po-

stalo preveč popularno. Prav tako se nekateri zelo boje, da bi kdo ne začel prodajati izdelkov zdravilnih zelišč povsem svobodno, ceneje, kakor prodaja kdo drugi podobne izdelke. Samo po sebi se razume, da nabiranje niso organizirani, dočim so njihovi nasprotniki močni finančno in organizatorno.

Morda se po vsem tem ne boste več čudili da nasprotniki nabiranja zdravilnih zelišč (plevela) in plodov (ki so sicer povsem neizkoriščeni), trde, da je nabiranje vandalizem ter da ga je treba prepovedati. Zele pa tudi, da bi oblasti prepovedale vsako propagando za nabiranje zelišč. Češ, da se z njo zavajajo ljudje v vandalizem! Kakšne vrste vandalizem je to, si lahko predočite, če ljudje na travniku trebajo preslico ali podleske. Takšne vandale bi morali vsi blagovati in oblast bi jih morala podpirati, potrebovali bi pa tudi zaščito. »Vandali« smo seveda tudi mi, ki pišemo o tem in ki se ne bojimo zaščitnikov plevela. Zadnja leta napreduje organizacija nabiranja in trgovanja zdravilnih zelišč in revni ljudje so z »vandalizmom« zaslužili lepo skupno vsoto. Vsako leto bi lahko prejeli vsaj okrog 10 milijonov za zdravilna zelišča in plodove. Seveda, če bo po nabiranju zelišč proglašeno za vandalizem, si ljudje ne bodo upali več nabirati niti hrastovega mahu, ki je največji škodljivec sadnega drevja. Prav tako ne bodo smeli trgati lapuha in kopriv. Plevel bo proglašen za zaščitene rastline. Lahko se tudi zgodi, da ljudje ne bodo smeli piti več lipovega čaja, ker je zdravilen in zdravil ne sme izdelovati in prodajati kdorkoli. Zato bi tudi na našem trgu nihče ne smel prodajati lipovine.

Vendar nasprotniki »vandalizma« ne bodo mogli ugnati »vandalov«. Zdravilna zelišča nabirajo ljudje v drugih državah in mi nismo iznašli novega evangelija. Seveda jim tega nihče ne brani in upamo, da tudi pri nas ne bo nihče ljudem prepovedal troljenje plevela. Vnovčevalci zdravilnih zelišč in plodov pri nas, ki propagirajo nabiranje med ljudstvom v njegovo korist, uče ljudi nabiranja ter jih seznanjajo z rastlinami. Zato ljudje tudi vedo katere rastline smejo nabirati in ne uničujejo nobenih zaščitnih rastlin. Govoriti o vandalizmu je smešno in človek se mora čuditi nasprotnikom nabiranja zelišč, da se poslužujejo tako slabih argumentov. Pri nas nihče ne vnovčuje niti ene pri nas nabrane, zaščitene rastline. Toda niti škoda, če bi ljudje v resnici uničevali zaščitene rastline, bi ne bila nikdar tako velika, kakor je zaradi škodljivca, neiztrobljenega plevela in bi se ne mogla primerjati z neposredno in posredno koristjo, ki jo imajo ljudje ter splošno gospodarstvo od nabiranja zelišč. Svetujemo nasprotnikom nabiranja zelišč, naj vtaknejo svoje slabo nabrušene sablje v nožnice, ker sicer si bodo morali zdraviti glavobol neposredno z »zdravilnim« čajem.

Protituberkulozni dispanzer v Trbovljah

Trbovlje, 14. septembra.

Ob zaključku vsakega meseca se vedno znova pokaže, kako neizmerno koristen za zdravje prebivalstva rudarskih revirjev in okolice je tukajšnji protituberkulozni dispanzer. Vsek dan prihajajo v dispanzer novi bolniki ali pa tudi taki, ki samo domnevajo in sumijo, da se jih loteva jetika. Sicer, ki prihaja v dispanzer, najde v njem za svoje bolezen dober nasvet, pri prenehanju pa se odkrije še pri prvi preiskavi obolenje na jetiki, veliko je pa tudi med njimi takih nesrečnikov, ki še sami niso vedeli, da bolehalo na težki odprti tuberkulozi. Ogromni večini onih, ki so posetili dispanzer ali pa ga še posejajo, je bilo že pomagano. Bolniki, ki so že docela obupali nad svojo boleznijo, so s smotnim lečenjem, krepkejšo prehrano in zdržnostjo tako okrevali, da so postali tudi za težje delo že sposobni. Zato ni čuda, da je začetno nezaupanje med prebivalstvom do dispanzerja danes že docela izginilo in da bolniki kar sami prihajajo v dispanzer lekat bodisi nasvetov ali pa zdravljenja. Tako je prišlo v avgustu k pregledu zopet 156 bolnikov, radi posveta pa je obiskalo dispanzer 47 oseb. Pri 9 moških in 5 ženskah zdravnik ni mogel ugotoviti kake posebne bolezni, pri 32 moških in 27 ženskah pa je ugotovil tuberkulozo, pri 11 moških in 14 ženskah pa celo odprto, dočim je bila pri 4 moških in 4 ženskah ugotovljena druga bolezen. Zaščitna sestra dispanzerja je obiskala v Trbovljah na domu 39 bolnikov, izven Trbovelj pa 25, katerim je dajala navodila za koristno lečenje in v obče nadzirala od dispanzerskega zdravnika odrejeno zdravljenje. V bolnico je bilo oddanih 6 bolnikov, v zdravilišče 1 in v okrevališče 1. Na rentgenu tukajšnje bratovske skladnice je bilo pregledanih 111 bolnikov izmeček je bil pregledan v 19 primerih, sedimentacija krvi je bila izvršena 29 krat, pneumotoraks pa je bil dan v 31 pri merih. Poleg ostalih zdravil je dispanzer nakazal bolnikom tudi 630 litrov mleka.

Iz opisanega se vidi, da vrši tukajšnji dispanzer svojo človekoljubno nalogo z velikim uspehom in požrtvovalnostjo. Zeleti bi le bilo, da bi merodajni čimtelji v bodoče še učinkoviteje podpirali to velevažno humano ustanovo, ki je za prebivalstvo rudarskih revirjev in okolice, zlasti pa za zdravje naše mladine največje koristi.

Do pogajanj bo torej prišlo prej ali slej, a delavski zastopniki bodo mnogo težje branili zahteve krajskega tekstilnega delavstva, kakor bi jih sicer.

Z avtomobilom v vlak

Ptuj, 14. septembra.

Pretekli teden se je zgodila v bližini postaje Krapina avtomobilska nesreča, ki bi kmalu zahtevala štiri človeške žrtve. Na istem kraju se je zgodila že pred meseci avtomobilska nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi, kjer se je avtomobil zaletel v vlak, ki ga je popolnoma razbil. Naključje je naneslo, da je pri sedanjih nesreči vodil isti strojnišnik kakor pred meseci. Usodnega dne se je napolnila z avtomobilom družba štirih oseb iz Ptuja po opravkih v bližnjo tovarno. Avto je sforiral trgovski zastopnik Anton Rosenfeld iz Ptuja. V bližini Krapine je hotel Rosenfeld čez železniško progo, na kateri je stal neki moški in dajal signale, ki pa jih sofer ni razumel in tako ni mogel pravočasno ustaviti avtomobila. V zadnjem trenutku pa je opazil dvečisti vlak in je avtomobil močno zavrl. Pretečo nesrečo je opazil tudi strojevođa g. Božič, ki je istočasno začel zavirati vlak, toda nesreča je bila neizogibna. Avtomobil se je zaletel s sprednjim delom v vlak, ki ga je odtrgal, zadnji del pa je pahnilo v stran. Potniki v avtomobilu so bili težje poškodovani in jih je odpeljal rešilni avto z Ptuja v bolnico. O nesreči je uvedena strega preiskava.

Iz Celja

— c Poškodbam je podlegel. Včeraj smo poročali o 4letnem delavčevem sinčku Stanku Plaskanu iz Latkove vasi pri St. Pavlu pri Preboldu, ki je padel v petek popoldne na pašniku v pastirski ogenj in se opeknil po vsem telesu. Deček je v nedeljo v celjski bolnici podlegel poškodbam.

— c Umrl je v ponedeljek zjutraj na Ložnici 13. v 71. letu starosti nekdanji podžupan celjske občine, posestnik in bivši gostilničar g. Franc Samec. Pogreb ugodnega moža bo v sredo ob 16. iz hiše žalosti na okoliško pokopališče. V celjski bolnici je

lje nastopijo: ga. Nada Gabrijelečičeva, ki bo sodelovala toplot prvič v opereti, ter gdni Japljeva in Brarjeva ter g. Janko, Zupan, Simonič in Frelih. Režiser: prof. Šest. Drugo gostovanje g. J. Rijavea. Po velikih uspehih, ki jih je imel tenorist g. Josip Rijavec v tujini, ga je imela tudi naša publika priliko slišati kot Edgarja v »Luciji di Lamermore«. V soboto 19. t. m. bo pel »Trubadur«, ki spada med njegove najodličnejše podane partije. Ostala Zasedba opere obitajna. Dirigent dr. Svata, režiser ravatelj Polič.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: torek, 15. septembra katoliški: Mati sedem žalosti.

DANASNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Zaprtje.
KINO IDEAL: Smešljive sree.
KINO SLOGA: Viva Villa.
KINO UNION: Stenka Razin—Volga, Volga...

KINO Siska: Mornarica pride
KINO MOSTE: Daj mi to noč (Jan L. pur).

KINO KODELJEVO: Zaprtje

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Mikloševca cesta 20, Gattus, Moste, Zaloška cesta.

Iz Maribora

— Nov pravoslavni duhovnik. Za naslednika mariborskega prote g. Trbojeviča je bil imenovan za mariborsko vojno okrožje pravoslavni duhovnik g. Simeon Ivošević.

— Srebrni jubilej. Te dni so slavili na Teznu v krogu svoje družine 25letni jubilej srečne zakonske zveze višji sodnikar, niški oficijal g. Mihael Visočnik in njegova zvesta življenjska, družica ga. Elizabeta. Iskreno čestitamo.

— Fronta Maistrovih borcev. V nedeljo se je vršil v Narodnem domu dobro obiskan občni zbor Zveze Maistrovih borcev, ki ga je vodil g. dr. Dolar. Z obnega zbora so odposlali vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. Po uvodnih formalnostih in pozdravi številnih zastopnikov narodno obrambnih organizacij so sledila posamezna poročila. Iz tajniškega poročila posnemamo,

Jutri premiera v KINU SLOGI!

Maurice Chevalier
Jeanette MacDonald

SLAGER OPERETA:
VESELA VDOVA

OB 21.15 URI SLAVNOSTNA PREMIERA!
REZERVIRAJTE SI VSTOPNICE!

Obdolženčeva skrivnost

Sodniki so si zaman prizadevali, da bj zvedeli kaj o nji

Ljubljana, 15. septembra. Zelo redko se zgodi, da pridejo pred sodnike ljudje s skrivnostjo, ki jo nikakor nečijo izdati. Navadno je tako, da so obdolženci dokaj govorljivi, posebno kadar gre za okolnosti, ki naj dokažejo, da so nedolžni.

38 let stari Jakob Oven, ki je bil obtožen, da je na Gornjem Igu oropal hišo posestnika Franca Gruma, je pa na zadnji, ko je vse kazalo, da je njegova usoda zapetena, povedal sodnikom malega senata, da lahko z nečim dokaže svojo nedolžnost. Sodniki so bili radovedni in državni tožilec seveda tudi. Morda ima Jakob še kaj na vesti, morda bi prišli z njegovim dokazom o nedolžnosti na sled groznemu zločinu, ki ga je storil kdo drugi. Skratka, sodniki in državni tožilec so na vse načine pregovarjali Jakoba, da bi jim povedal svojo skrivnost, pa vse zaman. Jakob je pripovedal, da je tistega kritičnega dne nekaj delal v gozdu, toda ni povedal, kaj je bilo tisto nekaj in kako bo dokazal, da je tisto nekaj delal ravno tisti dan in tisto uro, ko je ropar vdrl v Grumovo hišo.

Državni tožilec mu je celo obljubil, da ga bodo izpustili, če pove, s čim lahko dokaže svojo nedolžnost. Jakob je spet postal zgovoren in se je delal zelo važnega, toda o vsem mogočem smo izvedeli, le o njegovi skrivnosti ne. Tako so sodniki precej dolgo pomagali Jakobu, da bi razodel svojo skrivnost, in Jakob je precej dolgo znal zelo spretno vzbujati pozornost in dražiti radovednost sodnikov. Končno se je predsedniku senata Brelihu zdelo, da je dovolj. Poslal je Jakoba nazaj v preiskovalni zapor, kjer naj se javi na raport in preiskovalnemu sodniku pove vse svoje skrivnosti. Obravnava proti skrivnostnemu Jakobu se bo namreč nadaljevala 25. t. m., med tem bodo pa se zastili oči oči, ki so Jakobu aretirali. Težko se bo Jakob Oven izkazal kljub svoji pretkanosti, kajti dokazov, da je on s silo vdrl v Grumovo hišo, je precej. Odnesele je namreč med drugim tudi stare srebrne avstrijske krome in tri take krome je prinesel celo seboj v jetnišnico. Ko so ga preiskali, kakor vsakega kaznjence, ki pride v zapore, se je zdelu pazniku, da Jakob nekam trdo stoji. Velel mu je, naj se razkorači in tedaj so mu padle srebrne krome na tla. Imel jih je skrite med korakom. Razen tega ima v kazenskem listu zapisanih 21 kazni in je strah in trepet domačega kraja. Občina je sporočila sodni, da je delomirnež in zelo maščevalen človek. Vsi se ga boje. Rad se norčujejo iz ljudi, ki delajo, češ da on ne dela, pa vsemu dobro živi. Odkar je v zaporu, tudi ni nobene tavnine več v kraju. Znan je tudi kot nevaren »rauhbice«.

LEPA LARROSTVKA MARTA

Marta Zemljak, ki je prirojena v Sv. Jurju ob Ščavnici, rojena pa je bila v Ham-

burgu, kjer je hodila tudi v šolo, je s ponosom povedala sodnikom malega senata, da ima štiri gimnazije. Postavna je in zelo lepa črnolaska in kar verjeli smo pri čam, ki jih je oslepela, da jih je zapeljala s svojo lepoto. Bila je že kaznovana zaradi tatvine. To pot je prišla v Ljubljano iz Begun, kjer prestaja 18 mesečni strogi zapor. Med tem so prišli na dan njeni stari grehi, in sicer da je predlaskani oslepela in okradla v Beogradu neko kuharico, v Gradcu pa ženo nekake sordarja.

Marta je rafinirana lahkoživka, kakor pravi obtožnica. Potepa se po svetu in se preživlja s seiparjani. Za seboj ima že drzne pustolovščine. S posebno metodo lovi žrtve, in sicer na ta način, da se predstavlja za sorodnico ali intimno prijateljico znancev svojih žrtv. S svojim sigurnim nastopom in lepo zunanostjo se ji je posrečilo premotiti že mnogo lahkovernežev. Spretno zna tudi navezati stike v tramvaju ali na potovanju po železnici. Ljudje se je »usmilijo« in ji dajo denar, ker je svojega pozabila doma ali pa ima le tujo valuto. Včasih spozbabi domo ključ in je reva na cesti brez strehe. Dobri ljudje ji ponudijo prenočišče. Drugo jutro izigine z Marto vred iz predala denar in še kaj.

Marta je dajala sodnikom svoje podatke zelo pohlevno in prikupno. Odločena je postala šele tedaj, ko so jo vprašali, ali je kriva. Trdila je, da ni bila tedaj v Beogradu, v Gradcu pa sploh ni bila. Ljudi, ki so jo ovadili, sploh ne pozna. Da je bila res v Gradcu, je dokazano, ker so jo žrtve spoznale po fotografiji in se njen podpis ujema s podpisom, ki ga je pustila pri neki izmed žrtv. Treba bo še poslati fotografijo tisti kuharici v Beogradu, da bo dokazano, da je bila tudi v Beogradu in da je ona tista, ki je kuharico prav nesramno opeharila.

Največ je imela opravka z orožniki. Rada se je zdajala za sestro kakega orožnika. Po potrebi pa je bila tudi učiteljica ali hči veleposestnika itd.

— Slavni senat, res sem nedolžna! je zapeljivo zaključila svoj zagovor lepa Marta in je spet lahkih korakov odšla v preiskovalni zapor.

Iz Trbovelj

— Nedelja v dolini. Nedelja je bila v revirju brez pomembnejših dogodkov. Mnogo ljudi je izkoristilo lepo vreme ter krenilo že v zgodnjih jutranjih urah na planine, zlasti Sv. Planina je imela zopet izredno veliko obiskovalcev. Mnogi so pa obiskali tudi ljubljanski velesojem, ki je bil večeraj zaključen. Imeli smo pa v nedeljo tudi goste in sicer je prišel z Jelenice SK Bratstvo, ki je popolno nastopil v kvalifikacijski tekmi proti prvaku rudarskih revirjev SK Amaterju, ki ga je premagal.

Pogajanj še vedno ni bilo

Ljubljana, 15. septembra.

Včeraj bi se začela pogajanja med zastopniki tekstilnih podjetij in delavstva, a se niso, ker še vedno niso bili izpolnjeni vsi pogoji za to. Podjetniki namreč vztrajajo na svoji prvotni zahtevi, da morajo delavci zapustiti vse tovarne, preden se začne pogajanja.

Banska uprava je izdala komunikate, ki v njem pravi, da bi se včeraj začela pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe po predlogu Zveze delodajalcev tekstilne stroke, to se pravi, da so se delodajalci v glavnem že zedinili glede delavskih zahtev. Samo po sebi se razume, da si žele tudi podjetniki kakor tudi razumni delavci, da bi se pogajanje čim prej začelo. Druge ovire včeraj ni bilo več, kakor da delavci še niso izpraznili tovarn v Kranju in Skofji Loki. Zastopniki delavskih organizacij so si prizadevali ves teden neprestano, da bi pripravili delavstvo do razsodnosti in da bi ne ovrhali pogajanj. Zal je bilo vse zaman in če se delavci ne bodo hoteli pokoriti svojemu zastopstvu, bo prišlo najbrž do preloma med njim in organizacijjo.

V komunikatu je naglašeno, da je treba pripisovati krivdo le delavcem v Kranju in Skofji Loki, če do pogajanj še vedno ni prišlo in da so za vsak dan, ko se pogajanja zavlačujejo, odgovorni oni. Končno je v komunikatu rečeno:

Oblasti, ki je poklicano, da štiti splošne interese in koristi skupnosti, ne more prekrižati rok gledati, kako večina razsodnega delavstva trpi škodo zaradi nerazsodnosti manjšine. Ukrenjeno je, da se razsodnemu delavstvu izpolnijo obljube, ki so mu bile dane.

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je danes umrl naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric gospod

Franc Uranič
PODURADNIK V POKOJU

po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti.

Pogreb bo v sredo 16. t. m. ob 4. uri popoldne na farno pokopališče v Trbovljah.

TRBOVLJE, dne 15. septembra 1936.

Zalujoča soproga ALOJZIJA, otroci: FRANCI, VILMA por. VRBICA, ALBINA por. KOVAČEVIČ, ALOJZIJA, por. MIKLAVČIČ. DARKA in ostale sorodstvo

JOŠKO BIBER, mož, MILAN in DUŠAN, sinova ter ostalo sorodstvo.

